

עין משפט נר מצוה

יה א מיי פיה מהל
טומאת חולין הלי:
יה ב מיי שם הלי יא:
ב א מיי שם הלי:
בא ד ה מיי פיה מהל
תפילין הלי כ סג
עשין פנ טויע אוי"מ סר
לג ספ"ג י:
כב ו מיי פיה מהל
טומאת חולין
הלי:

רבינו גרשום

שני שומרין מהו
שיצטרפו. לכביצה
לטומאת אובלין: ומי
איכא שומר על גבי
שומר. כלומר ומי חשוב
שומר על גבי שומר
להצטרף: קדורה לשון
נקובה. פנימית בין קדורה
כלומר חדשית כאוכל
עצמו: שומר אוכל שחלקו
כו. כלומר שחלק האוכל
עם השומר קא מביעא
ליה: ת"ש ר' אלעזר
בן עזריה מטהר בשל
פול כו' כלומר הוא
הכא בקליפה של קדושת
מיחזי כשומר אוכל
שחלקו וקתני ומטמא בשל
קטנית דמכניס ומביא
הטומאה ומצטרף כולו.
ת"ש על כל זרע זרע
כו' והא הכא חטה
בקליפה דמי השבולת
כשומר אוכל שחלקו
וחזין דחשוב כשומר לכל
האוכל: הכא נמי כשורה
ומשום שומר כלומר
לאו כדסברת דהשרדות
של שובלת ארבעת
הון מצטרפין ומכניסין
אומציא את הטומאה
שדריה אחת לחברתה
אלא כל שדריה בפני
עצמה מכנסת ומביאה
הטומאה ומיצטרפא.
בשלמא עלייתא צריכת
לתתייתא כלומר אמרת
דשדריה חשובה שומר
לעצמה בשלמא שדראות
עליות כו' חשבות דמרי
שהתחנות צריכות להן
להגן עליהן אלא תתייתא
מי צריכי להעליות שיהו
חשבות שומר. בחד דרא
כלומר לא כדסברת חטה
בקליפה דקליפה חשוב
שומר בשבולת של ארבע
שדראות שיהו שומר אוכל
שחלקו אלא בחד דרא
כלומר קא כדסברת חטה
בקליפתה דליהו שומר
וליהו מכניס ומביא
חזא שדריה לשרדות
אחרות אלא ודאי אין
מכנס ומביא ומצטרפת
אלא שדריה לעצמה. ומי
איכא כביצה אוכלין בחד
דרא כלומר אמרת שדריה
הו שומר לעצמה לענין
להכניס ולהוציא ולהצטרף
לכביצה: ומי איכא כביצה
אוכלין בחד דרא: השתא
דאית להכי בחדא חטה נמי
כלומר האי דאמרינן חטה
עד כאן נמשל כבי' ומגל
על דלדין.

הטומאת שחלקו פנימית
על מין ממות, כסוכות, ערבין,
קריאת, תורה, מעילה, תמיד
וחולין, והיא השלמה כיוצא
בבית אוכל הפריים באגליקא
ממנו יד אחד חקר כאלו
וסופו כיוס רביעי י"א לחסד
סיון שנת ומשירי אהדיני
לפ"ק. המעמק מרדכי יעקב
יוסף בן הוי"כ אברהם יעקב
מקאפולא ז"ל.

קיט:

שומר אובל שחלקו. לא שחלקו לגמרי דא"כ פשיטא דלא מטטרף
כדפרישית לעיל ולהכי נקט נמי דוקא חלקו אבל שני אגוזים
שהן שני אוכלים שלמים פשיטא דלא מטטרפין אלא מיירי כגון שיש
כאן צער ועליו עור וחלקו לעור והיה חזיו מלד זה וחליו מלד זה
ומייתי ראייה מר' אלעזר בן עזריה
דמטמא בשל קטניות משום דכל
השומרים שצרכיט מטטרפין אע"ג
דכל חד לא מגין אלא אדידיה וא"ת
ואמאי לא משני דאין השומרין
מטטרפין ומיירי כגון שיש בין כל
הגרגרין כביצה בלא שומרין והשומרין
מכניסין ומוליחין ואין מטטרפין ואמאי
משני ליה בקולחא ומשום די וי"ל
דכלאו הכי ניחא ליה טפי לאוקומי
בקולחא ומשום די ומעיקרף לא היה
מוקי לה משום שומר אלא משום
דממשנין הוה משמע ליה משום
שומר אבל השתא דמפרש מנאי
במשמשין בתשמישן ניחא ליה טפי
לאוקומא בקולחא: **בבחי** דר"ש
בן שטח. ועדשים נמי כעדשים דר'
שמעון בן שטח שהיו כדירי זהב ועם
שומריהם יש זהם כביצה:

א משום שומר. וא"ת אמאי
קאמר ר' ר"ש לעיל אבל נימא
לא הוה יד מטעם שומר מיהא ליטומא
וי"ל דלעיל מיירי בנוגע בנימא שלא
כנגד הצער וכן פירש בקונטרס וא"ת
ורכי יוחנן דמוקי לה משום יד אמאי
נקט ובשער שכנגדו וי"ל דשכנגדו
לאו דוקא כדפירש בקונטרס:

איכא דמתני אה אמתניתין בו'
עד א שנו אלא עצם.

ה"ג הוה מלי למימר לא שנו אלא
קרנים ועלפס שהן עצמן משום
שומר אלא אידי דנקט לעיל לא
שנו אלא עם נקט נמי הכא עם:

הוא

אמר אפילו נימא נמי הויה יד א
בשר הנוגע בציב היוצא ממנו ובשערה שכנגדו טמא מאי לאו משום יד ב לא
משום שומר ומי איכא שומר על גבי שומר חלחולי מחלחל מתקף לה רב אחא
בר יעקב אלא מעתה תפילין היכי כתיבין יהא בעינן כתיבה תמה וליכא
אשתמיטתיה הא דאמרי במערבא הכל נקב שהדיו עובר עליו אינו נקב
ואיבעית אימא כוליה משום יד כדאמר רבי אלעא במלאי שבין המלאים
הכא נמי בנימא שבין הנימין והיכא אתמר דר' אלעא אהא מלאי
במלאי שבין המלאים לישנא אחרינא אמרי לה הכי נמי מסתברא דמשום
שומר דאי סלקא דעתך משום יד נימא אחת למאי חזי כדאמר ר' אלעא
במלאי שבין המלאים הכא נמי בנימא שבין הנימין והיכא איתמר דר'
אלעאי אהא דתנן המלאי שבשבבלים מיטמאין ומטמאין ואין מצטרפין
מלאי למאי חזי אמר רבי אלעאי במלאי שבין המלאים ואיכא דמתני לה

עלם דהוה יד אבל נימא. אחת לא חשיבא למיהו יד דפסקא אלא שומר הויה ויש חומר ביד מבשומר דיד מביאה את הטומאה בכל ענין שהיא
אבל שומר אס יש חתיכת עור ועליה צראשה אחד כוית צער ונגע צאחד מן הנימין צראש האחר טהור דשומר אין מביא טומאה כמעשה
יד א"כ נגע כנגד הצער כדאמרינן צריקן (לעיל דף קיט). הנוגע כנגד הצער מאחוריו: ורבי יוחנן אמר אפילו נימא הויה יד.
ומביאה טומאה אפילו נגע בנימא שלא כנגד הצער: **צליב**. חוט הצער: **מאי לאו משום יד**. ושכנגדו לאו דוקא: **לא משום**
שומר. כיון דליכא כוית עבד שומר מעשה יד להכניס ולהוציא: **שומר על גבי שומר**. נימא על גבי עור: **החלולי מחלחל**.
ומנקיב נימא לעור ויורד על הצער ולא הוה שומר ע"ג שומר: **אי החלולי מחלחל פניו היכי כדבינן**. והלא העור חלול כנגד
השער ובעינן כתיבה תמה ולא פסוקה דכתיב (דברים ו) וכתבתם שיהא כתיבה תמה [שבת ק"ג]: **איבעינן אימא כולה**. כיצד ושערה
משום יד וכי קאמר דהוה יד בנימא שבין הנימין דליכא נימין הרבה דאי מטלטל הצער ע"י נימין לא פסקי: **מלאי**. זקן העליון של
שבולת: **מיטמאין ומטמאין ואין מטטרפין**. דיד היא ואינה שומר: **למאי חזי**. הא נפקא מאליו כשאחוזין בו: **שבין המלאין**. שאוחז
בכל המלאין של שבולת ולא צאחד מהן: **לישנא אחרינא אמרי לה כו'**. מאן דתני הך לישנא סבר דנימין הרבה אמר ריש
לקיש נמי דלא הוה יד (א) ולותביה מהא מתינתא ומריץ ליה משום (יד) שומר והכי נמי מסתברא דמשום שומר מדקמני שערה דאי
משום יד נימא אחת למאי חזיא לעולם משום יד ומאי שערה דקמני נימא שבין הנימין: **המלאין שבבבלין מיטמאין ומטמאין**.
מוליחין ומכניסין טומאה לשבולתיה ואין מטטרפין דאינן שומר אלא יד: **ואיכא דמתני לה**. להא פלוגמא דר' יוחנן ור"ל:

העור והרוטב פרק תשיעי חולין

שני שומרין מהו שיצטרפו. לאוכל שבחוק לכביזה: **פנימית**. היינו
אומה לבנה הראשונה הראויה לאכול: **קדורה**. נקובה: **מטטרפת**.
שהרי היא עממה אוכל: **אמצעיית**. שומר היא: **שלמה מטטרפת**.
דהוה שומר: **קדורה אינה מטטרפת**. דלא הויה שומר: **חילונה**

טהורה. שאין שומר על גבי שומר
חשוב שומר: **שומר אוכל שחלקו**.
כגון אוכל כביזה ושומרו עליו וחלקו
זאו כגון שני צללים קטנים שאין
בשניהם אלא כביזה עם שומריהם
וקמבעיא ליה אי מטטרפי הני השומרין
עם האוכל אי לא: **ומטמא בשל**
קטניות. קא סלקא דעמיה שנים
ושלשה שרביטיים מטטרפין לכביזה
עם אוכלין שבהן דודאי אין צרכיט
אחד כביזה אלמא שני שומרין
מטטרפין זעם שני אוכלין לכביזה
אע"ג דהאי לא מגין אהאי: **בקולחא**.
האי מטמא ומטהרין בקולחא קאי
ומשום יד דהוה יד לכולהו שרביטין:
חטין בקליפתן. אלמא חטין עם

שומריהן מטטרפין לכביזה אלמא שני
שומרין מטטרפין וה"ה לאוכל שחלקו.
וה"ה הוה מלי למרוצי צריה שאני
אלא תירוצא דתיקא הוא: **כדאמר**
רב אחא בקולחא משום יד. דיד
אחד הוא: הך קליפה נמי כשדריה.
קאמר כסאסא דשבלתא שהחטין
קבועין בשדריה צהיקף סביב ומשום
שומר דכל השבולת שלמה וכל הסאסא
הויה חד שומר דכולן כריכין זה לזה
שאל יפול אחד זכולם ופולין ולא הוו
שומרין: **בשלמא עילויסא לריכי**
לפסיסא. כלומר דשורות עליונות
שהחטין קבועין בהן זכריכות שיהו
שורות התחמונות קיימות שאם נשרה

הקליפה התחמונה של שבולת נשרת
הקליפה הסמוכה לה עד שיפלו כל
הקליפות והחטין עד ראש השבולת:
אלא דרא ספייסא מי לריכי לעילויסא.
בלא עילויסא נמי מקיימי תתייתא
ואפילו הכי מטטרפין שומרים דדרי
עילויסא צהדי אוכלים תמאי ושומרין
תמאי: **צחד דרא**. קאמר דמטטרפי
שומרים דחד שומר הוא דמתוך
שקבועים דזומק מתקיימת ואס יטול
אחד מנימתיים יש ריוח לחצירו ליפול:
חטי דשמעון בן שטח. כשתי כליות של
שור הגדול צמס' מענית (ד' טג. ע"ש):

השפא דאסיס חטין. מתרילנא לך
נמי דהא דקאמר חטין בקליפתן לאו
דלצטרפו שני חטין עם שומריהם
אלא אס יש בין חטה אחת וקליפתה
כביזה כגון חטי דשמעון בן שטח
מנצטרף שומר לחטין: **לא שנו אלא**
אמתניתין

היינו שורה התחנותה
של שבולת נשרת נמי
הקליפה הסמוכה לה
עד שיפלו כל הקליפות
והחטין עד כצ"ל ובי'
נ"א בס"י בשלמא עילויסא
צריכין שהיא ססאה
תתייתא קיימת שאם
נשרה הקליפה התחנותה
וכו':

מסורת הש"ס

א) עוקפין פ"ב מ"ה,
ב) נעיל ק"י וש"ן,
ג) רש"ל מ"י, ד) מענית
כ"ג, ה) לקמן קכ"ו, ו) שבת
קמ"א, ז) עוקפין פ"א מ"ג
ח) עוקפין פ"א משנה ג,
ט) ז"ל ר"ש בן לקיש,
י) גי' ר"מ ל"ג אלא עור
אבל נימא לא הוה שומר אלא
אגב דנקט בלישנא קמא
עלם נקט נמי הכא עלם.

תורה אור השלם

ו. ויבי נעיל מנבלתם על
כל זרע זרוע אשר ירבע
קדור הוא: ויקרא יא לו

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה לישנא
הארינא וכו' דלא הוה יד
ואותביה מהא:

הגהות מהר"ב רנשבורג

גא' נ"א ארטיפי ריי ל"ל
עור. ג"כ מיי פ"א מה'
בנות הטומאות הלי יא:
ב' שם לא משום שומר.
ג"כ מיי שם וע"ש ככ"מ:

מוסף רש"י

עור שיש עליו כוית
בשר. במקום אמה,
הנוגע בציב היוצא
ממנו. היינו צלומו צער
או צערה שכנגד אוחו
צער. טמא. דשערה הו'
שומר (לקטו קכ"ד).

שיטה מקובצת

א) חטה נמי כחטי שמעון:
ב) (או כגון שני בעלים
קטנים שאין בשיניהם אלא
ג) אי מצטרפי לכביזה
נרשם עליו ובי' שלא
נמצא בשום פירוש כ"י:
ד) אי מצטרפי הני שני
שומרים עם האוכלים
אי לא: ז) אלא שני
שומרין מצטרפין לכביזה
עם אוכלין שבהן אע"ג
דהוה: ח) האי מטמא
ומטהר דקאמר בקולחא
קאי: ט) והכא נמי ה"מ
לתרועי בריה שאני אלא
תירוצא דתיקא הוא נרשם
עליו ובי' שלא נמצא
בספר כ"י: י) כולן נופלין
ולא הוה שני שומרין:
יא) צריכות שיהו שורות
התחנות קיימות שאם
נשרה הקליפה התחנותה
היינו שורה התחנותה
של שבולת נשרת נמי
הקליפה הסמוכה לה
עד שיפלו כל הקליפות
והחטין עד כצ"ל ובי'
נ"א בס"י בשלמא עילויסא
צריכין שהיא ססאה
תתייתא קיימת שאם
נשרה הקליפה התחנותה
וכו':

